

Bodø kommune, Byutvikling,
8001 Bodø
postmottak@bodo.kommune.no

Fauske, 10.06.2022

Dette brevet sendes på vegne av BirdLife Norge, avd. Nordland, Naturvernforbundet i Nordland, Norges Jeger- og Fiskerforbund i Nordland, Salten Naturlag og Bodø og Omegns Turistforening.

Høringsuttalelse - Detaljregulering for Store Kalvøy, Landegode, Bodø kommune.

Saksnummer 2020/1753

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Nordland er et samarbeidsnettverk for 14 natur- og friluftslivsorganisasjoner i regionen. Vårt mål er å ivareta natur- og friluftslivsinteressene i Nordland fylke ved å styrke og fremme organisasjonenes arbeid, være en møteplass for samarbeid og en arena for kompetansebygging for natur- og friluftslivsorganisasjonene med sitt virke i regionen. Medlemsmassen hos de tilsluttede organisasjonene er ca. 22 000 personer.

Vi viser til høring av detaljregulering for Store Kalvøy, Landegode i Bodø kommune, og til avtale med saksbehandler om utsatt høringsfrist til 10.06.2022.

Vi viser også til varsel om oppstart av planarbeid med frist for uttalelser 12.06.2020, og innspillene fra Bodø og Omegn Turistforening og Naturvernforbundet i Salten.

Vi ber om at [BirdLife Norges innspill](#) til denne høringen ivaretas i den videre saksbehandlingen, og at Naturvernforbundets [bekymringsmelding](#) til Fiskeriministeren og Klima- og miljøministeren legges til grunn. I brevet lister Naturvernforbundet opp svakhetene til tillatelsessystemet og konsesjonsordningen for landbasert oppdrett:

- Definisjon av «landbasert» er uklar
- Standard miljøkrav og hensyn til allemannsrett og friluftsliv er ikke på plass.
- Konsesjonene deles ut vederlagsfritt.
- Konsesjonene på land deles ut løpende, uten samla vurdering.
- Prinsippet om teknologinøytral tillatelse oppmuntrer billigste, ikke beste teknologi

Om planforslaget

Hensikten med planen er «å legge til rette for landbasert oppdrettsanlegg for å minimere faren med rømming av oppdrettslaks, hindre fare for lakselus og minimere spredning av overskuddsfôr og ekskrementer til sjø». Noe av bakgrunnen for planen er at «i sundet mellom Store Kalvøya og Korten var det i 2017 gitt tillatelse til å etablere akvakulturanlegg for fangstbasert akvakultur av matfisk torsk for 1560 tonn maksimal tillatt biomasse (MTB) villfanget torsk. Det planlagte landbaserte oppdrettsanlegget erstatter sjøanlegget».

Planområdet er på ca. 275 daa inkludert sjøområde, Store Kalvøya (landarealet) utgjør ca. 82 daa. Hele øya reguleres til industri. Reguleringsformålene i planforslaget er Industri, Kai, Havneområde i sjø (på overflaten) og andre tekniske infrastrukturtraseer (på bunnen).

Det meste av nordøstre del av øya vil disponeres til oppdrettsanlegg på land. Det vil være vanninntak på sydøstsiden og vannutslipp på nordsiden av øya. Det planlagte oppdrettsanlegget vil bestå av tre basseng for fisken, rørføringer under vann og tankanlegg for oppsamling av avfall. De tre bassengene har et areal på til sammen ca. 22.000 m². Bassengene senkes ned (sprenges ned) til kote -13,5 og murene rundt bassengene får en høyde på kote +7,0. Vannspeilet vil ligge på kote +6,5. Lagringstanken er på ca. 30 m i diameter, ca. 700 m². Den vil ha en høyde på inntil kote +3,5. Samlet utsprengt fjell vil være ca. 400.000 m³. Kai for fôringsflåte og tillegg for fôringsbåt er på sydøstsiden av øya.

Planområdet ligger inne i kommuneplanens arealdel (KPA) som kombinert formål NFFA5 og hensynssone Friluftsliv H530-3. Bestemmelsene sier klart at et landbasert oppdrettsanlegg vil tilsidesette formålet. Rett øst for planområdet, og grensende til dette, ligger Korten-Fenes som er karakterisert som et svært viktig friluftsområde.

Krav til planprogram og konsekvensutredning ble gjennomgått i oppstartmøtet 22.04.2020 og (foreløpig) konklusjon er: *a. Saken faller ikke inn under forskrift om konsekvensutredninger.*

Kommunens begrunnelse for dette er:

«Planen tilrettelegger for et landbasert oppdrettsanlegg. Anlegget vil medføre endringer i en mindre del av et område med inngrepsfri natur og aktivt friluftsliv. Inngrepet berører del av en enkelt øy og vil ikke medføre store endringer i naturmangfold eller dyreliv.

Tiltaket vil ikke medføre store konsekvenser for friluftsliv eller dyreliv. Bassengene skal forblendes med naturstein slik at anlegget får minst mulig konsekvenser i form av negativ fjernvirkning.

Bruk av sjøområdet er i samsvar med kommuneplanens arealdel og det vektlegges at anlegget vil medføre vesentlig mindre utslipp enn et anlegg i sjø.

Konklusjonen er at planen ikke vil medføre vesentlige konsekvenser for miljø eller samfunn.

Temaer som stormflo, bølgepåvirkning, landskapsvirkning, konsekvenser for friluftsliv skal vurderes i ROS og planbeskrivelse.

Forskriftens § 6 b krever KU for tiltak i vedlegg I.»

Friluftsliv

Det er store friluftslivsinteresser i området. I planen reguleres Store Kalvøy til næring og øya, som er avsatt i kommuneplanens arealdel med spesielle friluftslivsinteresser, vil ikke være tilgjengelig for allmennheten. Tiltaket ligger dessuten innenfor 100- metersbeltet. Tiltaket ligger også innenfor

influensoområdet til Korten – Fenes friluftsområde. Korten – Fenes er kartlagt som et svært viktig friluftsområde.

Landskap og inngrepsfrie naturområder i Norge (INON)

Store Kalvøya beskrives som relativt lav og flat med høyeste punkter på kote +15,9 for vestre del og +13,6 på østre del. Dette er tilsvarende som naboøyene utenfor. På østsiden dominerer Landegode med sine store høyder og fjellmassiv. Nærmest Store Kalvøya er den markante fjellknausen Korten med 26 moh. Og Landegodekjerringa på 479 moh.

I henhold til rapporten «Landskapstyper i Nordland - Verdisetting» kategorisert (s. 176) så inngår Store Kalvøya i landskapstypen KS GTG-02 Kystslettas skjærgårdslandskap med urørt preg, som er verdsatt til stor verdi (verdi 4): *«Skjærgårdslandskapet består av ytre grupper av øyer og holmer. Hele kysten er i større og mindre grad kulturlandskapspreget, men de små øyene her har lite bebyggelse og jordbruk fremstår som sterkt naturpreget. Landskapstypen ligger utilgjengelig til og er lite påvirket av hogst, beite, oppdrettsanlegg, veger eller kraftgater.»*

Store Kalvøya er mellom en og tre kilometer fra tyngre tekniske inngrep (INON kategori 2). Inngrepsfri natur er én av åtte miljøindikatorer til nasjonalt miljømål 1.1. "Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester". Og det skal vises aktsomhet dersom store, sammenhengende naturområder står i fare for å bli splittet opp. Tiltaket defineres som et tyngre teknisk inngrep og vil medføre et stort og irreversibelt naturinngrep i landskapet derfor påvirke statusen til området.

Naturmiljø

Akvaplan-niva har på oppdrag fra Gigante Salmon gjort undersøkelser og vurderinger tilknyttet naturmangfold i strandsone og sjøfugls bruk av Store Kalvøya og omkringliggende områder i Bodø kommune.

Nordøst for Landegode ligger Karlsøyvær naturreservat, ca. 17 km fra Store Kalvøya. Karlsøyvær er fredet for å ivareta et verdifullt kystområde med tilknyttet plante- og dyreliv. Området har stor verdi ut fra botaniske forekomster og som hekkeområde for sjøfugl og andre arter våtmarksfugl.

Sydvest for Landegode ligger Bliksvær naturreservat med dyrelivsfredning og verneplan for sjøfugl, ca. 16 km fra Store Kalvøya.

FNF Nordlands vurdering av planforslaget

Vi mener planene må stanses fordi det er betydelige kunnskapsmangler om konsekvensene for miljø, naturmangfold, landskap og sterke samfunnsinteresser som friluftsliv. Tiltaket er ikke i tråd med kommuneplanens arealdel og hensynssone friluftsliv, og det har et høyt konfliktnivå med øvrige interesser, natur- og landskapsverdier i området. At det i tillegg ikke er vurdert til å utløse krav om planprogram med konsekvensutredning, er etter vårt skjønn en saksbehandlingsfeil og en uansvarlig arealforvaltning. Dette begrunnes med de store interessekonfliktene ved å sprengte holmer og øyer til dette formålet, og manglende kunnskap om effektene på lokale, regionale og nasjonale naturverdier.

At det er store kunnskapshull, kommer frem av saksfremlegget til møtet i miljø- og planutvalget den 16.3.2022. Blant annet står det at *«flere forhold er uavklart»* og at tiltaket *«er vurdert å være mindre positivt en utgangspunktet ved planoppstart»*. Samtidig vet vi at det er stor usikkerhet rundt effektene på sjøfugl. Byggefase vil sannsynligvis påvirke alle fugleartene i nærheten slik at de trekker ut av området. Og i driftsfase har fuglene mistet et viktig område for næringsøk og rasting.

Som en del av kunnskapsgrunnlaget for planforslaget ble det lagd en utredningsrapport for naturmangfold og sjøfugl ([Akvaplan-niva rapport: APN-61797](#)), men fremdeles så mangler vi tidsserier og mer erfaring rundt virkningene av slike inngrep. BirdLife Norge skriver i sitt høringsvar at opplysningene fra offentlige databaser (artskart) er sparsommelige, og så viser de til at det kun er fire dagers undersøkelser med et «øyeblikksbilde» som legges til grunn. Videre skriver de at «Nye undersøkelser av kompetente ornitologer vil utvilsomt øke listen over rødlistede fuglearter», og viser til den kritiske situasjonen som flere sjøfuglarter har havnet i som følge av menneskelige påvirkninger. De skriver også at området er attraktivt som næringsområde for flere arter. Vi mener BirdLife Norge har et svært viktig poeng med at det er arealbeslag og menneskelige forstyrrelser som bidrar til bestandsnedgang.

Når det gjelder øvrig naturmangfold i strandsonen så ble det i hht. [rapporten til Akvaplan-niva](#) «ikke funnet noen prioriterte naturtyper eller truede arter i strandområdene som vil bli direkte berørt av en mulig utbygging på Store Kalvøya». Vi mener derimot at det må langt mer omfattende undersøkelser til før en kan fatte en slik konklusjon.

Det kommer også frem av saksfremlegget til møtet i miljø- og planutvalget den 16.3.2022, at det ikke er redegjort for massehåndtering eller for hvor lenge anleggsperioden vil være. Dette er en fase som vil ha store ulemper for miljø- og landskapsverdier og brukerinteressene i området.

Tiltaket faller heller ikke inn under definisjonen av landbasert oppdrettsanlegg: «*Dersom anlegget skal være i tråd med definisjonen til landbasert oppdrett må bunnen på anlegget heves til over høyeste astronomiske tidevann. Skal tiltaket kunne bygges som et landbasert anlegg vil tiltaket medføre vesentlig større negativ konsekvens for friluftsområdet Korten – Fenes. Arealbruken planforslaget legger til rette for er i strid med KPA. Planforslaget er også i strid med nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging i forhold til at tiltaket berører strandsonen. Planforslaget vil også kunne være i strid med regionale målsettinger knyttet til friluftsliv*». I denne forbindelse ber vi Bodø kommune lese [Naturvernforbundets bekymringsmelding](#), som vi henviser til i innledningen. Definisjonen av «landbasert» er uklar.

I konklusjonen i saksfremlegget til møtet i miljø- og planutvalget den 16.3.2022 står det at: «*Selv om tiltaket planfaglig er vurdert å gi negative konsekvenser og kunne vært bedre utredet i forhold til vurderinger, vurderes det at næringsinteressene veier opp*». Dette er en konklusjon som er stikk i strid med miljølovverket og ansvarlig forvaltningspraksis i Norge. Forvaltningsloven § 17, første ledd, pålegger forvaltningen «*å påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes*». Kommunen skal også legge Naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper (§§ 8-12) til grunn.

Vi mener at det blir for enkelt å vektlegge næringsinteresser med eksklusiv arealbruk opp mot øvrige og sterke allmenne interesser, naturmangfold og landskap i denne saken. Det blir også for enkelt å erstatte en eksisterende torskekonsesjon til en vederlagsfri konsesjon til lakseoppdrett. Bodø kommune må se til de massive protestene mot tilsvarende planer som for eksempel på Feøya, i Fleinvær i Gildeskål kommune. Bodø kommune må være innforstått med at «*landbasert oppdrett*» på denne måten skaper store interessekonflikter langs kysten. Vi mener det ikke kan legges til rette for slik aktivitet i dette området og tillate slike inngrep i kystnaturen og kystlandskapet. Anlegget vil tross alt gi irreversible landskapsinngrep i et område med sterke friluftslivstradisjoner på sjøen. Opplevelsesverdiene i området vil svekkes. Planene om landbasert oppdrett på Store Kalvøy må derfor stoppes nå.

Vi mener landbaserte oppdrettsanlegg må plasseres i allerede industrialisert områder, eller i nærhet til bebygde områder med minimale interessekonflikter. Det kan ikke være sånn at det er næringen selv som legger premissene for lokaliseringene, og at planmyndigheten hangler etter. Dette er snakk

om vederlagsfrie konsesjoner som naturligvis er av stor interesse for næringen å realisere raskest mulig.

I saksfremlegget til møtet i miljø- og planutvalget den 16.3.2022, så vises det til kommunens manglende erfaring med landbasert oppdrettsanlegg, siden dette er den første saken. Kommunens manglende erfaring gir en svært god grunn til å stanse planforslaget. Det underbygger behovet for en grundig prosess med å finne ut av hvor disse eventuelt kan plasseres, uten at andre interesser blir skadelidende. I stedet for å avvente innsigelser fra sektormyndighetene, så mener vi at det må lages en plan med tilhørende kunnskapsbase om konsekvensene og med retningslinjer. Deretter kan eventuelle forslag til nye landbaserte oppdrettsanlegg vurderes inn en fremtidig rullering av kommuneplanen, med krav om planprogram og konsekvensutredning. Nordland fylkesting har også bedt om klare rammebetingelser for denne type anlegg. Dette må også være på plass før Bodø kommune kan behandle søknader og eventuelt avsette areal til formålet.

Avslutningsvis ber vi Bodø kommune ta sitt miljøansvar i arealplanleggingen, og bidra til å bremse den alvorlige utviklingen og naturkrisen verden står overfor. Reguleringsplanen for Store Kalvøya må stoppes.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Nordland

Jens Egil Pedersen
Styreleder

Gisle Sæterhaug
Koordinator

Kopi (per e-post) til:

Nordland fylkeskommune
Statsforvalteren i Nordland